

บทที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร

ปัจจัยทางสังคมที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกเป็น 4 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาของสตรี สถานภาพของเขตที่อยู่อาศัย จำนวนชนิดของสื่อสารมวลชนที่สตรีเปิดรับ และค่านิยมเกี่ยวกับระดับการศึกษา ซึ่งรายละเอียดจะแยกวิเคราะห์แต่ละตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ระดับการศึกษาของสตรี

ผลงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่า ความมุ่งหวังของบิดามารดาเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร มักจะแปรผันในทางบวกกับระดับการศึกษาของบิดามารดา โดยบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะมุ่งหวังให้บุตรได้รับการศึกษาสูงด้วย ทั้งนี้ เพราะบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะมีความรอบรู้หรือมองเห็นความสำคัญของการศึกษาในฐานะที่เป็น เครื่องมือสำหรับเลื่อนฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ดังนั้นการศึกษาในระดับนี้จึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า "สตรีที่มีการศึกษาระดับสูง จะมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับที่สูงกว่าสตรีที่มีการศึกษาระดับต่ำ" ผลการศึกษาปรากฏในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 กลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ข้อมูลในตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาของสตรีมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างชัดเจนกับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร กล่าวคือ ร้อยละ 76.0 ของสตรีที่ได้รับการศึกษาดังแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปมุ่งหวังให้บุตรของตนเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 18.7 ของสตรีที่ได้รับการศึกษาดำกว่าระดับมัธยมศึกษา มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา และเมื่อวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ก็พบว่า สตรีที่มีการศึกษาระดับสูงกับสตรีที่มีการศึกษาระดับต่ำนั้นมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรที่แตกต่างกันอย่างมาก กล่าวคือ สตรีที่มีการศึกษาดังแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ย 14.3 ปี ในขณะที่สตรีที่มีการศึกษาดำกว่าระดับมัธยมศึกษา มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ยเพียง 9.8 ปีเท่านั้น จึงพอสรุปความสัมพันธ์ในขั้นต้นได้ว่า สตรีที่มีการศึกษาระดับสูงมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับที่สูงกว่าสตรีที่มี

ตารางที่ 23 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตามระดับการศึกษาของสตรี และชั้นที่บุตรกำลังเรียน

ชั้นที่บุตรกำลังเรียน/ ความมุ่งหวังของสตรี	ระดับการศึกษาของสตรี		
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษาขึ้นไป	รวม
<u>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</u>			
ประถมศึกษา	37.0	8.0	34.2
มัธยมศึกษา	44.3	16.0	41.5
สูงกว่ามัธยมศึกษา	18.7	76.0	24.2
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	9.8*	14.3*	10.3
จำนวน	235	25	260
	$X^2 = 40.50$ (ระดับนัยสำคัญ = .0000)		
<u>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3</u>			
มัธยมศึกษา	58.0	11.1	46.6
สูงกว่ามัธยมศึกษา	42.0	88.9	53.4
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	13.1*	15.6*	13.7
จำนวน	112	36	148
	$X^2 = 22.26$ (ระดับนัยสำคัญ = .0000)		
<u>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6</u>			
มัธยมศึกษา	13.3	8.3	11.9
สูงกว่ามัธยมศึกษา	86.7	91.7	88.1
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	14.9*	15.9*	15.2
จำนวน	60	24	84
	$X^2 = 0.07$ (ระดับนัยสำคัญ = .7900)		

* มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน " เอฟ " ต่ำกว่า .05

การศึกษาระดับต่ำ โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า .05 ไม่ว่าจะทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ หรืออัตราส่วน " เอฟ" (F-ratio)

เมื่อใช้อาชีพของสามีเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 24) ปรากฏว่า แม้ในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพนอกภาค เกษตรกรรมจะมีแบบแผนความสัมพันธ์ที่ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม แต่ไม่อาจพิสูจน์แบบแผนความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ได้ในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาค เกษตรกรรม เพราะมีจำนวนตัวอย่างสตรีที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากอาชีพของสามีมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของภรรยาสูงมาก กล่าวคือ สตรีที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มักจะมีสามีที่ประกอบอาชีพนอกภาค เกษตรกรรม เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลในตารางนี้ยืนยันได้ในระดับหนึ่งว่าอาชีพของสามีไม่น่าจะมีอิทธิพลจนทำให้แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของสตรีกับความมุ่งหวังของสตรี เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ในตารางที่ 25 เป็นการนำเอาระดับการศึกษาของสามี เข้ามาร่วมพิจารณาในฐานะตัวแปรควบคุม ผลคือ ในกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ยังคงพบว่า สตรีที่ได้รับการศึกษาระดับสูง มักจะมุ่งหวังให้บุตรของตน เรียนจบในระดับสูงกว่าสตรีที่ได้รับการศึกษาระดับต่ำ ส่วนในกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาระดับต่ำกว่าระดับมัศึกษานั้น ยังไม่อาจจะยืนยันความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ได้ เพราะจำนวนตัวอย่างของสตรีที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าสามีมีจำนวนน้อยมาก อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากตารางนี้แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาของสามีไม่น่าจะมีอิทธิพลต่อความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรมากนัก แต่ระดับการศึกษาของสตรีผู้ให้สัมภาษณ์น่าจะมีอิทธิพลต่อความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร มากกว่าระดับการศึกษาของสามี

1.2 กลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรกับระดับการศึกษาของสตรีกลุ่มนี้ ให้ผลคล้ายคลึงกับที่พบในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ตารางที่ 23) โดยสตรีที่มีการศึกษาระดับสูงมักจะมุ่งหวังให้บุตรของตน เรียนจบในระดับสูง และสตรีที่มีการศึกษาระดับต่ำก็มักจะมุ่งหวังให้บุตร เรียนจบในระดับต่ำ กล่าวคือ ร้อยละ 88.9 ของสตรีที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 42.0 ของกลุ่มสตรีที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับมัศึกษามุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย กล่าวคือ สตรีที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ย 15.6 ปี หรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี ในขณะที่

ตารางที่ 24 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตามระดับการศึกษาของสตรี ชั้นที่บุตรกำลังเรียน และประเภทอาชีพของสามี

ชั้นที่บุตรกำลังเรียน/ ความมุ่งหวังของสตรี	สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม		สามีประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม	
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	ตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไป	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	ตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไป
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6				
ประถมศึกษา	49.3	**	19.8	4.8
มัธยมศึกษา	39.9	**	50.0	14.3
สูงกว่ามัธยมศึกษา	10.9	**	30.2	81.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.9	**	11.2*	14.7*
จำนวน	138	3	96	21
$\chi^2 = 18.60$ (ระดับนัยสำคัญ = .0001)				
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3				
มัธยมศึกษา	78.6	-	44.6	11.8
สูงกว่ามัธยมศึกษา	21.4	-	55.4	88.2
รวม	100.0	-	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	11.9	-	13.9*	15.6*
จำนวน	42	-	65	34
$\chi^2 = 9.41$ (ระดับนัยสำคัญ = .0022)				

* มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน " เอฟ " ต่ำกว่า .05

** จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

สตรีที่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ย 13.1 ปี หรือเทียบเท่ากับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยที่ความแตกต่างหรือความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่ำกว่าระดับ .05

เมื่อใช้ประเภทอาชีพของสามีเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 24) ก็ปรากฏผลในทำนองเดียวกันกับที่พบในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กล่าวคือ ในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมนั้นยังคงพบว่า ระดับการศึกษาของสตรีมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร ส่วนกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมนั้นไม่อาจจะพิสูจน์ความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ เพราะข้อจำกัดในเรื่องจำนวนตัวอย่าง

ประเด็นที่น่าสนใจต่อมาคือ เมื่อใช้ระดับการศึกษาของสามีเป็นตัวแปรควบคุมแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของสตรีกับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรจะเปลี่ยนไปหรือไม่ ข้อมูลในตารางที่ 25 แสดงผลในทำนองเดียวกันกับที่พบในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กล่าวคือ ในกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างระดับการศึกษาของสตรีกับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร ส่วนในกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาค่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาก็มีข้อจำกัดในเรื่องจำนวนตัวอย่างที่น้อยเกินไปจนไม่อาจนำมาวิเคราะห์ได้

1.3 กลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยอัตราร้อยละ และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ (ตารางที่ 23) พบว่า สตรีที่มีการศึกษาระดับสูงกับสตรีที่มีการศึกษาระดับต่ำ มีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ สตรีที่ได้รับการศึกษาค่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา และสตรีที่รับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 86.7 และ 91.7 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาที่ค่าเฉลี่ย กลับพบว่า สตรีสองกลุ่มนี้มีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ สตรีที่ได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ยประมาณ 16 ปี ในขณะที่สตรีที่ได้รับการศึกษาค่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ยประมาณ 15 ปี การวิเคราะห์ด้วยอัตราร้อยละในครั้งแรกที่พบว่า ระดับการศึกษาของสตรีไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความมุ่งหวังของสตรี อาจเป็นเพราะวัดระดับความมุ่งหวังของสตรีด้วยมาตรระดับกลุ่ม ซึ่งเป็นมาตรระดับต่ำสุด จึงไม่สามารถจำแนกให้เห็นความแตกต่างของตัวแปรตามที่อาจผันแปรไปตามตัวแปรอิสระได้ชัดเจน

ตารางที่ 25 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตามระดับการศึกษาของสตรี ชั้นที่บุตรกำลัง เรียน และระดับการศึกษาของสามี

ชั้นที่บุตรกำลังเรียน/ ความมุ่งหวังของสตรี	สามีได้รับการศึกษาค่าว่ามีอนศึกษา		สามีได้รับการศึกษาดังนั้นมีอนขึ้นไป	
	ต่ำกว่ามีอนศึกษา	ตั้งแต่มีอนศึกษาขึ้นไป	ต่ำกว่ามีอนศึกษา	ตั้งแต่มีอนศึกษาขึ้นไป
<u>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</u>				
ประถมศึกษา	41.3	**	4.0	-
มัธยมศึกษา	45.2	**	36.0	10.5
สูงกว่ามัธยมศึกษา	13.5	**	60.0	89.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	9.4	**	13.2 ^a	15.2 ^a
จำนวน	208	6	25	19
			$\chi^2 = 4.85$ (ระดับนัยสำคัญ = .0884)	
<u>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3</u>				
มัธยมศึกษา	64.2	**	41.9	10.0
สูงกว่ามัธยมศึกษา	35.8	**	58.1	90.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	12.8	**	13.9 ^a	15.9 ^a
จำนวน	81	6	31	30
			$\chi^2 = 6.47$ (ระดับนัยสำคัญ = .0110)	

* มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน " เอฟ " ต่ำกว่า .05

** จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

เท่ากับการวัดด้วยมาตรระดับช่วง ซึ่งวัดได้ละเอียดกว่าและสามารถคำนวณค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามได้ ดังนั้น ผลที่ได้จากการวิเคราะห์อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยในกรณีนี้จึงไม่สอดคล้องกัน ซึ่งการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยน่าจะเชื่อถือได้มากกว่า จึงพอสรุปได้ในเบื้องต้นว่า แม้ในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็ยังคงพบว่าระดับการศึกษาของสตรีมีอิทธิพลในทางบวกกับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร

1.4 สรุป ระดับการศึกษาของสตรีกับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างชัดเจน กล่าวคือ สตรีที่มีการศึกษาระดับสูงมักจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับที่สูงกว่าสตรีที่มีการศึกษาระดับต่ำ ความสัมพันธ์นี้พบเป็นแบบแผนเดียวกันในสตรีทั้งสามกลุ่ม คือทั้งกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

นอกจากนี้ยังได้ข้อสรุปอีกประการหนึ่งคือ ระดับการศึกษาของสตรี เป็นตัวแปรที่มีผลโดยตรงต่อความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร เพราะเมื่อใช้ตัวแปรประเภทอาชีพของสามีและระดับการศึกษาของสามีเป็นตัวแปรทดสอบแล้ว แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของสตรีกับความมุ่งหวังของสตรียังคงเหมือนเดิม ยกเว้นกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม และกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาที่ไม่อาจยืนยันแบบแผนความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ได้ เพราะมีข้อจำกัดเรื่องจำนวนตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

2. เขตที่อยู่อาศัย

เนื่องจากเขตเมืองกับเขตชนบทในประเทศไทยกำลังพัฒนานั้นมีความแตกต่างกันมาก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ลักษณะทางประชากร และสภาพทางกายภาพทั่วไป ด้วยเหตุนี้จึงน่าจะทำให้การแสดงทัศนคติหรือการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ของประชากรในเขตเมืองแตกต่างจากเขตชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสดงความมุ่งหวังของบิดามารดาเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร ทั้งนี้เพราะการได้รับการศึกษาระดับสูงเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการเลื่อนชั้นทางสังคมหรือการยกสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมือง ดังนั้นจึงได้ตั้งสมมติฐานเพื่อเป็นแนวทางการศึกษาในประเด็นนี้ว่า "สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับที่สูงมากกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท" ผลการศึกษาปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า ระหว่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองกับสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท มีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท กล่าวคือ ร้อยละ 50.0 ของสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง มุ่งหวังให้บุตรของตนเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา เมื่อเทียบกับสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทซึ่งมีเพียงร้อยละ 15.1 เท่านั้นที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา และการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยก็ให้ผลที่สอดคล้องกันคือ สตรีในเขตเมืองมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ย 12.7 ปี ซึ่งสูงกว่าความมุ่งหวังของสตรีในเขตชนบทที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ยเพียง 9.4 ปี เท่านั้น

เมื่อใช้อาชีพของสามีเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 27) ปรากฏว่า ในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมนั้นแบบแผนความสัมพันธ์ยังคงเหมือนเดิม กล่าวคือ ยังคงพบว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับที่สูงกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ว่าจะทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ หรืออัตราส่วน "เอฟ" แต่สำหรับกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมนั้น ไม่อาจวิเคราะห์ได้ เนื่องจากกลุ่มสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและมีสามีทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม มีจำนวนน้อยมาก

เมื่อใช้ระดับการศึกษาของสามีเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 28) กลับพบว่า สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท มีความมุ่งหวังที่แตกต่างกันก็แต่เฉพาะในกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาเท่านั้น ส่วนกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาดั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปนั้น แม้เมื่อพิจารณาจากอัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยจะพบว่า สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะมีความมุ่งหวังสูงกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท แต่ความแตกต่างดังกล่าวนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเพียงพอ แสดงว่า กลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาระดับสูงนั้น ระดับการศึกษาของสามีมักจะมีอิทธิพลต่อความมุ่งหวังของสตรีมากกว่าอิทธิพลของเขตที่อยู่อาศัย นั่นหมายความว่า ถ้าสามีได้รับการศึกษาดั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปแล้ว จะพบว่า ทั้งสตรีที่อยู่ในเขตเมืองและเขตชนบท ต่างก็มีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับสูงพอๆกัน ในขณะที่กลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาดต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาและอาศัยอยู่ในเขตชนบท มีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรต่ำสุด และแตกต่างจากสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองอย่างชัดเจน

ตารางที่ 26 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตาม เขตที่อยู่อาศัย และชั้นที่บุตรกำลังเรียน

ชั้นที่บุตรกำลังเรียน/ ความมุ่งหวังของสตรี	เขตที่อยู่อาศัย		
	ชนบท	เมือง	รวม
<u>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</u>			
ประถมศึกษา	43.2	8.8	34.2
มัธยมศึกษา	41.7	41.2	41.5
สูงกว่ามัธยมศึกษา	15.1	50.0	24.2
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	9.4*	12.7*	10.3
จำนวน	192	68	260
	X ² = 42.60 (ระดับนัยสำคัญ = .0000)		
<u>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3</u>			
มัธยมศึกษา	61.3	31.5	46.6
สูงกว่ามัธยมศึกษา	38.7	68.5	53.4
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	12.9*	14.5*	13.7
จำนวน	75	73	148
	X ² = 12.05 (ระดับนัยสำคัญ = .0005)		
<u>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6</u>			
มัธยมศึกษา	15.2	9.8	11.9
สูงกว่ามัธยมศึกษา	84.8	90.2	88.1
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	14.6*	15.6*	15.2
จำนวน	33	51	84
	X ² = 0.16 (ระดับนัยสำคัญ = .6934)		

* มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน " เอฟ " ต่ำกว่า .05

2.2 กลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามตารางที่ 26 จะเห็นว่าการสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร มีแบบแผนความสัมพันธ์ที่คล้ายกับของกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมักจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับสูง มากกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท กล่าวคือ ร้อยละ 68.5 ของสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง เมื่อเทียบกับเพียงร้อยละ 38.7 ของสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา หรือโดยเฉลี่ยแล้วสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบประมาณ 14.5 ปี และ 12.9 ปีตามลำดับ และความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่าระดับ .05 ไม่ว่าจะทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ หรืออัตราส่วน " เอฟ"

แต่เมื่อนำประเภทอาชีพของสามีเข้ามาร่วมพิจารณาด้วย (ตารางที่ 27) ปรากฏว่า สำหรับกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมนั้น ระหว่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองกับสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร ส่วนในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมนั้น ไม่อาจจะพิสูจน์ความแตกต่างดังกล่าวนี้ได้ เพราะจำนวนตัวอย่างของสตรีในเขตเมืองน้อยมาก แต่ก็มีข้อที่น่าสังเกตว่า ในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรในระดับที่ต่ำมาก กล่าวคือ กว่าร้อยละ 78 มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบระดับมัธยมศึกษา และมีเพียงร้อยละ 21.4 เท่านั้นที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับนี้ หรือด้วยค่าเฉลี่ยของความมุ่งหวังประมาณ 11.9 ปีเท่านั้น ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า อาชีพของสามีมีอิทธิพลต่อระดับความมุ่งหวังของสตรีไม่น้อย เพราะข้อมูลส่วนหนึ่งชี้ให้เห็นว่า ถ้าสามีประกอบอาชีพอยู่นอกภาคเกษตรกรรมแล้ว จะมีผลทำให้ทั้งสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับสูงพอๆกัน

เมื่อในระดับการศึกษาของสามีมาร่วมพิจารณาด้วย (ตารางที่ 28) ก็ปรากฏผลคล้ายกับในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กล่าวคือ สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท จะมีความมุ่งหวังที่แตกต่างกันเฉพาะในกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาดังสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาเท่านั้น ส่วนกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาสูงกว่นี้ ความแตกต่างดังกล่าวกลับไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่า ถ้าสามีได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปแล้ว จะมีผลทำให้ทั้งสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบท ต่างก็มุ่งหวังให้บุตรเรียน

ตารางที่ 27 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตาม เขตที่อยู่อาศัย ชั้นที่บุตรกำลัง เรียน และประ เภทอาชีพของสามี

ชั้นที่บุตรกำลังเรียน/ ความมุ่งหวังของสตรี	สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม		สามีประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม	
	ชนบท	เมือง	ชนบท	เมือง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6				
ประถมศึกษา	49.6	**	26.9	9.2
มัธยมศึกษา	39.6	**	46.2	41.5
สูงกว่ามัธยมศึกษา	10.8	**	26.9	49.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.9	**	10.9 ^a	12.6 ^a
จำนวน	139	2	52	65
			$\chi^2 = 9.09$ (ระดับนัยสำคัญ = .0106)	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3				
มัธยมศึกษา	78.6	-	36.7	31.9
สูงกว่ามัธยมศึกษา	21.4	-	63.3	68.1
รวม	100.0	-	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	11.9	-	14.4	14.5
จำนวน	42	-	30	69
			$\chi^2 = .05$ (ระดับนัยสำคัญ = .8166)	

* มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน " เอฟ " ต่ำกว่า .05

** จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ในระดับสูงพอๆกัน ในขณะที่กลุ่มสตรีที่สามได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาและมีเขตอาศัยอยู่ในชนบท จะมีความมุ่งมั่นเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรต่ำสุด และแตกต่างจากสตรีในเขตเมืองอย่างมาก

2.3 กลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การวิเคราะห์ด้วยอัตราร้อยละตามตารางที่ 26 ไม่สามารถแยกความแตกต่างของความมุ่งมั่นเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรระหว่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองกับสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทได้อย่างชัดเจนมากนัก กล่าวคือ ร้อยละ 84.8 ของสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท เมื่อเทียบกับร้อยละ 90.2 ของสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ต่างก็มุ่งมั่นให้บุตรเรียนจบในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นสัดส่วนที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย กลับพบว่า สตรีในเขตเมืองมีความมุ่งมั่นเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสูงกว่าสตรีในเขตชนบทชัดเจนมากขึ้น กล่าวคือ สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมุ่งมั่นให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ย 15.6 ปี ในขณะที่สตรีในเขตชนบทมุ่งมั่นให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ย 14.6 ปี ความแตกต่างดังกล่าวมีระดับนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า .05

ความไม่สอดคล้องกันระหว่างผลการวิเคราะห์ 2 แบบ คือ ระหว่างการวิเคราะห์ด้วยอัตราร้อยละและการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยนั้น เคยอธิบายไว้แต่ต้นแล้วว่า อาจเป็นผลมาจากการใช้มาตรวัดความผันแปรของตัวแปรตามที่มีความละเอียดแตกต่างกัน กล่าวคือ การใช้มาตรระดับช่วงและแปรผลด้วยค่าเฉลี่ยในกรณีนี้ จะสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ดีกว่าการใช้มาตรระดับกลุ่มและแปรผลด้วยอัตราร้อยละ ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยน่าจะเชื่อถือได้มากกว่า จึงสรุปได้ว่า แม้นในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็ยังคงพบว่า สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง มีความมุ่งมั่นเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสูงกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท

2.4 สรุป ผลการวิเคราะห์ในเบื้องต้นนั้น พบว่า สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองกับสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท มีความมุ่งมั่นเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง มีความมุ่งมั่นเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสูงกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ความสัมพันธ์ดังกล่าวปรากฏเป็นแบบแผนเดียวกันทั้งในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 28 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตาม เขตที่อยู่อาศัย ชั้นที่บุตรกำลังเรียน และระดับการศึกษาของสามี

ชั้นที่บุตรกำลังเรียน/ ความมุ่งหวังของสตรี	สามีได้รับการศึกษาดำรงมัธยมศึกษา		สามีได้รับการศึกษาตั้งแต่มัธยมขึ้นไป	
	ชนบท	เมือง	ชนบท	เมือง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6				
ประถมศึกษา	46.1	16.7	8.3	-
มัธยมศึกษา	42.7	55.6	25.0	25.0
สูงกว่ามัธยมศึกษา	11.2	27.8	66.7	75.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	9.1*	11.3*	13.7	14.3
จำนวน	178	36	12	32
	$\chi^2 = 13.24$ (ระดับนัยสำคัญ = .0013)		$\chi^2 = 2.75$ (ระดับนัยสำคัญ = .2528)	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3				
มัธยมศึกษา	69.1	46.9	40.0	19.5
สูงกว่ามัธยมศึกษา	30.9	53.1	60.0	80.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	12.4*	13.8*	14.4	15.1
จำนวน	55	32	20	41
	$\chi^2 = 3.31$ (ระดับนัยสำคัญ = .0688)		$\chi^2 = 1.95$ (ระดับนัยสำคัญ = .1622)	

* มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน " เอฟ " ต่ำกว่า .05

เมื่อนำประเภทอาชีพของสามเ็นเข้ามารวมพิจารณาด้วย พบว่า แบบแผนความสัมพันธ์ยังคง เหมือน เดิมก็แต่ เฉพาะในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลัง เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และสามเ็นประกอบอาชีพนอกภาค เกษตรกรรม เท่านั้น ส่วนกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลัง เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และสามเ็นประกอบอาชีพนอกภาค เกษตรกรรมนั้น กลับพบความแตกต่างดังกล่าวเพียงเล็กน้อยจนไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำระดับการศึกษาของสามเ็นเข้ามารวมพิจารณาดูด้วยก็พบว่า ทั้งกลุ่มสตรีที่มี บุตรกำลัง เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่างก็พบแบบแผนความสัมพันธ์ใน ลักษณะเดียวกัน คือ เฉพาะในกลุ่มสตรีที่สามเ็นได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาเท่านั้นที่พบว่า สตรีที่อาศัยอยู่ใน เขต เมืองมุ่งหวังให้บุตร เรียนจบสูงกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ใน เขตชนบท ส่วนในกลุ่ม สตรีที่สามเ็นได้รับการศึกษาสูงกว่านี้กลับพบว่า ระหว่างสตรีที่อาศัยอยู่ใน เขต เมืองกับสตรีที่อาศัยอยู่ ใน เขตชนบทมีความมุ่งหวังแตกต่างกัน เพียงเล็กน้อยจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. จำนวนชนิดของสื่อสารมวลชนที่เปิดรับ

จากแนวคิดเชิงทฤษฎีของ Schramm (1964) และ Rogers (1969) ทำให้ทราบว่าการ เปิดรับสื่อสารมวลชนมีความสัมพันธ์กับความทันสมัยของบุคคล ผู้ที่เปิดรับสื่อสารมวลชน เป็น ประจำ มักจะ เป็นผู้ทันสมัยมากกว่าผู้ที่ไม่เปิดรับสื่อสารมวลชน ทั้งนี้เพราะการ เปิดรับสื่อสาร มวลชนช่วยขยายโลกทัศน์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น องค์ประกอบของความทันสมัยนี้ ได้แก่ การเข้าใจ บทบาทของผู้อื่น การยอมรับนวัตกรรม ความรอบรู้ทางการเมือง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความ มุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ โดยเฉพาะในประเด็นหลังนี้ Rogers ได้ให้ข้อคิดเห็น ว่า อาจจะเป็นความมุ่งหวังต่อตนเองหรือความมุ่งหวังต่อบุตรก็ได้ และจากผลการวิจัยของ Rogers ก็ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า การ เปิดรับสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อความมุ่งหวังของบิดามารดา เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร ดังนั้นการศึกษานในประเด็นนี้จึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า "สตรีที่เปิด รับสื่อสารมวลชนเป็นประจำหลายชนิด จะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับสูงกว่าสตรีที่เปิด รับสื่อสารมวลชนน้อยชนิดหรือไม่เปิดรับสื่อสารมวลชนเลย" ผลการศึกษาปรากฏในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1 **กลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6** การศึกษาในประเด็นนี้ให้ผลที่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมาอย่างมาก (ตารางที่ 29) กล่าวคือ ร้อยละ 41.6 ของสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิด มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ในขณะที่เพียงร้อยละ 8.1 ของสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิด มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา หรือถ้าวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยก็จะพบความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันคือ สตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิด มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ย 11.9 ปี ในขณะที่สตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิด มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ยเพียง 8.7 ปี เท่านั้น โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า .05 จึงสรุปได้ว่า การเปิดรับสื่อสารมวลชนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อนำประเภทอาชีพของสามี เข้ามาร่วมพิจารณาด้วย (ตารางที่ 30) ก็ยังคงพบว่า แบบแผนความสัมพันธ์ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ยังคงพบว่าสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิด มีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับที่สูงกว่าสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิด ทั้งในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาค เกษตรกรรมและนอกภาค เกษตรกรรม

เมื่อวิเคราะห์ระดับการศึกษาของสามี เข้ามาร่วมพิจารณาด้วย (ตารางที่ 31) กลับพบว่า กลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปนั้น การเปิดรับสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลต่อระดับความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรไม่มากนัก และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ข้อค้นพบนี้ไม่อาจยืนยันได้แน่นอน เพราะจำนวนตัวอย่างของกลุ่มสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิด มีเพียง 9 รายเท่านั้น ดังนั้น แม้จากตารางจะพบว่า สตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิด จะมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสูงกว่าสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิดก็ตาม แต่ด้วยข้อจำกัดของจำนวนตัวอย่างจึงทำให้ความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเพียงพอ แต่สำหรับกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา ก็ยังคงพบว่าผู้ที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิด มีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสูงกว่าสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิด ไม่ว่าจะวิเคราะห์ด้วยอัตราร้อยละหรือค่าเฉลี่ยก็ตาม

3.2 **กลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3** สำหรับสตรีกลุ่มนี้ยังคงพบความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับสื่อสารมวลชน กับความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรในลักษณะเดียวกับที่เคยพบในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 (ตารางที่ 29) กล่าวคือ ร้อยละ 67.0 ของสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิด เมื่อเทียบกับเพียงร้อยละ 29.6 ของสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิด มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับ

ตารางที่ 29 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมั่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตามจำนวนชนิดของสื่อสารมวลชนที่เปิดรับ และชั้นที่บุตรกำลังเรียน

ชั้นที่บุตรกำลังเรียน/ ความมั่งหวังของสตรีฯ	จำนวนชนิดของสื่อสารมวลชนที่เปิดรับ		
	0-1	2-3	รวม
<u>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</u>			
ประถมศึกษา	49.6	17.6	34.2
มัธยมศึกษา	42.2	40.8	41.5
สูงกว่ามัธยมศึกษา	8.1	41.6	24.2
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.7*	11.9*	10.3
จำนวน	135	125	260
	$X^2 = 49.46$ (ระดับนัยสำคัญ = .0000)		
<u>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3</u>			
มัธยมศึกษา	70.4	33.0	46.6
สูงกว่ามัธยมศึกษา	29.6	67.0	53.4
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	12.6*	14.6*	13.7
จำนวน	54	94	148
	$X^2 = 17.80$ (ระดับนัยสำคัญ = .0000)		
<u>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6</u>			
มัธยมศึกษา	20.8	8.3	11.9
สูงกว่ามัธยมศึกษา	79.2	91.7	88.1
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	14.4*	15.5*	15.2
จำนวน	24	60	84
	$X^2 = 1.50$ (ระดับนัยสำคัญ = .2205)		

* มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน " เอฟ " ต่ำกว่า .05

มัธยมศึกษา และจากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยก็ให้ผลที่สอดคล้องกันคือ สตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิด มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ย 14.6 ปี ซึ่งสูงกว่าสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิด ที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ยเพียง 12.6 ปีเท่านั้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีระดับนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า .05 ไม่ว่าจะทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ หรืออัตราส่วน " เอฟ "

เมื่อใช้ประเภทอาชีพของสามีเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 30) ปรากฏว่า ในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อสารมวลชนกับความมุ่งหวังของสตรียังคงเหมือนกับตารางที่ 28 คือ สตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิด จะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับสูงกว่าสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิด ส่วนในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม เมื่อพิจารณาจากอัตราร้อยละและค่าเฉลี่ย แม้จะพบว่าสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิดมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสูงกว่าสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิดก็ตาม แต่ความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเพียงพอ

เมื่อใช้ระดับการศึกษาของสามีเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 31) ก็ปรากฏผลในทำนองเดียวกันกับกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ ในกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาดำรงระดับมัธยมศึกษา ยังคงพบว่า สตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิด มีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสูงกว่าสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สำหรับกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาสูงกว่านี้ แม้จะพบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเพียงพอก็ตาม แต่จากการพิจารณาที่อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ย ก็พอจะยืนยันได้ว่า ผู้ที่เปิดรับสื่อสารมวลชนหลายชนิดมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร สูงกว่าผู้ที่เปิดรับสื่อสารมวลชนน้อยชนิด แต่เนื่องจากจำนวนตัวอย่างมีน้อยเกินไป จึงไม่เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 กลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการพิจารณาที่อัตรา ร้อยละและตรวจสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์ตามตารางที่ 29 แม้จะพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อสารมวลชนกับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม แต่เมื่อเปรียบเทียบอัตราร้อยละที่คู่จะพบว่ามีความแตกต่างกับพอสมควร กล่าวคือ ร้อยละ 91.7 ของสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิด เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ 79.2 ของสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิดที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา และเมื่อพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยยังปรากฏชัดเจนว่า สตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชนหลายชนิด มักจะมุ่งหวัง

ตารางที่ 30 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตามจำนวนชนิดของสื่อสารมวลชนที่เปิดรับ ชั้นที่บุตรกำลังเรียน และประเภท
อาชีพของสามี

ชั้นที่บุตรกำลังเรียน/ ความมุ่งหวังของสตรี	สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม		สามีประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม	
	0-1 ชนิด	2-3 ชนิด	0-1 ชนิด	2-3 ชนิด
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6				
ประถมศึกษา	58.4	32.7	33.3	6.9
มัธยมศึกษา	36.0	46.2	53.3	37.5
สูงกว่ามัธยมศึกษา	5.6	21.2	13.3	55.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.2 [*]	10.2 [*]	9.7 [*]	13.2 [*]
จำนวน	89	52	45	72
	$\chi^2 = 12.28$ (ระดับนัยสำคัญ = .0022)		$\chi^2 = 25.43$ (ระดับนัยสำคัญ = .0000)	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3				
มัธยมศึกษา	91.3	63.2	57.1	23.9
สูงกว่ามัธยมศึกษา	8.7	36.8	42.9	76.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	11.5	12.4	13.4 [*]	14.9 [*]
จำนวน	23	19	28	71
	$\chi^2 = 3.37$ (ระดับนัยสำคัญ = .0665)		$\chi^2 = 8.52$ (ระดับนัยสำคัญ = .0035)	

* มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน "เอฟ" ต่ำกว่า .05

ตารางที่ 31 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมุงหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตามจำนวนชนิดของสื่อสารมวลชนที่เปิดรับ ชั้นที่บุตรกำลัง เรียน และระดับ
การศึกษาของสามี

ชั้นที่บุตรกำลังเรียน/ ความมุงหวังของสตรี	สามีได้รับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา		สามีได้รับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาขึ้นไป	
	0-1 ชั้น	2-3 ชั้น	0-1 ชั้น	2-3 ชั้น
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6				
ประถมศึกษา	54.0	23.3	-	2.9
มัธยมศึกษา	41.1	50.0	55.6	17.1
สูงกว่ามัธยมศึกษา	4.8	26.7	44.4	80.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.3 ^a	11.0 ^a	12.8	14.4
จำนวน	124	90	9	35
	$\chi^2 = 30.59$ (ระดับนัยสำคัญ = .0000)		$\chi^2 = 5.72$ (ระดับนัยสำคัญ = .0571)	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3				
มัธยมศึกษา	78.6	44.4	41.7	22.4
สูงกว่ามัธยมศึกษา	21.4	55.6	58.3	77.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	12.2 ^a	13.6 ^a	14.0	15.1
จำนวน	42	45	12	49
	$\chi^2 = 9.24$ (ระดับนัยสำคัญ = .0024)		$\chi^2 = .98$ (ระดับนัยสำคัญ = .3220)	

^a มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน "เอส" ต่ำกว่า .05

าให้บุตรเรียนจบสูงกว่าสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชนน้อยชนิด กล่าวคือ สตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 0-1 ชนิด และสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชน 2-3 ชนิด มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ย 14.4 ปี และ 15.5 ปีตามลำดับ และเป็นความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่าระดับ .05

3.4 สรุป ความสัมพันธ์ในเบื้องต้นระหว่างการเปิดรับสื่อสารมวลชนกับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร พบว่า เป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างชัดเจนตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ สตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชนหลายชนิด มักจะมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสูงกว่าสตรีที่เปิดรับสื่อสารมวลชนน้อยชนิด ซึ่งแม้ว่าจะนำประเภทอาชีพของสามีและระดับการศึกษาของสามี เข้ามาร่วมพิจารณาในฐานะตัวแปรควบคุม ก็ไม่ได้ทำให้แบบแผนความสัมพันธ์ดังกล่าว เปลี่ยนแปลงไปจาก เดิมมากนัก

ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ให้ผลที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ผ่านมา และเป็นข้อยืนยันว่า การเปิดรับสื่อสารมวลชนมีส่วนช่วยขยายโลกทัศน์ของบุคคลให้กว้างขวางและมีความทันสมัยยิ่งขึ้น ซึ่งมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เปิดรับสื่อสารมวลชนเป็นประจำ เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมีความมุ่งหวัง เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพสูงขึ้นด้วย

4. ค่านิยม เกี่ยวกับการศึกษา

การวิเคราะห์ในประเด็นนี้ เพื่อพิสูจน์ว่า ค่านิยมของสตรีเกี่ยวกับการศึกษามีอิทธิพลต่อความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรหรือไม่ โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่า "สตรีที่มีค่านิยม เกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูงจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับที่สูงกว่าสตรีที่มีค่านิยม เกี่ยวกับการศึกษาที่จระดับต่ำ" ผลการศึกษาปรากฏในรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 กลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิเคราะห์ในประเด็นนี้ตามตารางที่ 32 โดยทั่วไปแล้วจะเห็นว่า ค่านิยม เกี่ยวกับการศึกษามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างชัดเจนกับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร โดยกลุ่มที่มีค่านิยม เกี่ยวกับการศึกษาที่จระดับสูง มักจะมุ่งหวังให้บุตรของตนเรียนจบในระดับสูงด้วย กล่าวคือ ร้อยละ 30.5 ของกลุ่มสตรีที่มีค่านิยม เกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูงเมื่อเทียบกับเพียงร้อยละ 10.5 ของกลุ่มสตรีที่มีค่านิยม เกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา และเมื่อพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยแล้วจะปรากฏอย่างชัดเจนว่า กลุ่มสตรีที่มีค่านิยม เกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูงมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ย 11.1 ปี เมื่อเทียบกับสตรีที่มีค่านิยม เกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำ ซึ่งมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบโดยเฉลี่ยเพียง 8.5 ปีเท่านั้น

เมื่อใช้ประเภทอาชีพของสามีเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 33) ปรากฏว่าแบบแผนความสัมพันธ์ส่วนใหญ่ยิ่งเหมือนเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมที่ยังคงพบว่า สตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูงมักจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับสูงกว่าสตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำ

สำหรับกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมถึงแม้จะพบว่าสตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูง มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาด้วยสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มสตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำ (ประมาณร้อยละ 12.7 เมื่อเทียบกับร้อยละ 10.3 ตามลำดับ) แต่สตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำ มุ่งหวังให้บุตรเรียนจบเพียงระดับประถมศึกษาด้วยสัดส่วนที่มากกว่าสตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูง (ประมาณร้อยละ 66.7 เมื่อเทียบกับร้อยละ 35.4 ตามลำดับ) หรือถ้าพิจารณาจากค่าเฉลี่ยก็จะพบในทำนองเดียวกัน ซึ่งสรุปได้ในประเด็นนี้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษากับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร เป็นความสัมพันธ์ทางบวกเสมอไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมหรือนอกภาคเกษตรกรรม

เมื่อใช้ระดับการศึกษาของสามีเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 34) ก็พบแบบแผนความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ค่อนข้างแน่ชัดว่า สตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูงมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสูงกว่าสตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำ ส่วนกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาดังแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปนั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะมีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูง และพบเพียง 5 รายเท่านั้นที่มีค่านิยมเกี่ยวกับระดับการศึกษาในระดับต่ำ จึงไม่อาจศึกษาเปรียบเทียบในประเด็นนี้ได้

4.2 กลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อพิจารณาข้อมูลตามตารางที่ 32 แม้จะพบว่า สตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูง มีแนวโน้มจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนจบในระดับที่สูงกว่าสตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำ แต่ความแตกต่างดังกล่าวยังไม่ชัดเจนพอที่จะยอมรับได้ในระดับนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า .05 กล่าวคือ ร้อยละ 58.3 ของสตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูง เมื่อเทียบกับร้อยละ 40.0 ของสตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำ ต่างก็มุ่งหวังให้บุตรของตนเรียนจบในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา และจากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยก็ให้ผลในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ ถึงแม้สตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูงจะมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสูงกว่าสตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา

ตารางที่ 32 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตามค่านิยม เกี่ยวกับระดับการศึกษาที่จบ และชั้นที่บุตรกำลัง เรียน

ชั้นที่บุตรกำลัง เรียน/ ความมุ่งหวังของสตรี	ค่านิยม เกี่ยวกับระดับการศึกษาที่จบ		
	ต่ำ	สูง	รวม
<u>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</u>			
ประถมศึกษา	56.1	22.6	31.2
มัธยมศึกษา	33.3	47.0	43.3
สูงกว่ามัธยมศึกษา	10.5	30.5	25.3
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.5*	11.1*	10.2
จำนวน	57	164	221
	$X^2 = 23.73$ (ระดับนัยสำคัญ = .0000)		
<u>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3</u>			
มัธยมศึกษา	60.0	41.7	44.4
สูงกว่ามัธยมศึกษา	40.0	58.3	55.6
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	12.6	14.0	13.7
จำนวน	20	115	135
	$X^2 = 1.62$ (ระดับนัยสำคัญ = .2030)		
<u>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6</u>			
มัธยมศึกษา	**	8.5	9.3
สูงกว่ามัธยมศึกษา	**	91.5	90.7
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	**	15.3	15.2
จำนวน	4	71	75

* มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน "เอฟ" ต่ำกว่า .05

** จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 33 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตามค่านิยม เกี่ยวกับระดับการศึกษาที่จบ ชั้นที่บุตรกำลัง เรียน และประเภท
อาชีพของสตรี

ชั้นที่บุตรกำลังเรียน/ ความมุ่งหวังของสตรี	สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม		สามีประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม	
	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง
<u>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</u>				
ประถมศึกษา	66.7	35.4	33.3	10.7
มัธยมศึกษา	23.1	51.9	55.6	41.7
สูงกว่ามัธยมศึกษา	10.3	12.7	11.1	47.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.0*	9.6*	9.6*	12.6*
จำนวน	39	79	18	84
	$\chi^2 = 10.81$ (ระดับนัยสำคัญ = .0045)		$\chi^2 = 10.60$ (ระดับนัยสำคัญ = .0050)	
<u>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3</u>				
มัธยมศึกษา	75.0	75.0	50.0	31.0
สูงกว่ามัธยมศึกษา	25.0	25.0	50.0	69.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	11.8	12.1	13.2	14.7
จำนวน	8	28	12	84
	$\chi^2 = 0.00$ (ระดับนัยสำคัญ = 1.00)		$\chi^2 = 0.96$ (ระดับนัยสำคัญ = .3261)	

* มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน "เลฟ" ค่ากว่า .05

ในระดับต่ำ (14.0 ปี เมื่อเทียบกับ 12.6 ปี ตามลำดับ) แต่เมื่อตรวจสอบความแตกต่างด้วยอัตราส่วน " เอฟ " กลับไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญต่ำกว่า .05 จึงสรุปในประเด็นนี้ว่า สำหรับสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาไม่มีอิทธิพลมากนักต่อความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร

เมื่อใช้ประเภทอาชีพของสามีเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 33) ปรากฏว่า ทั้งในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม ยังคงพบแบบแผนความสัมพันธ์คล้ายกับในตารางที่ 30 กล่าวคือ ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมนั้น อาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา ไม่มีอิทธิพลต่อความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรเลย และ เมื่อใช้ระดับการศึกษาของสามีเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 34) ก็ปรากฏผลในทำนองเดียวกัน คือ ในกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา พบว่า สตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับที่แตกต่างกัน ไม่ได้ส่งผลให้ความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรแตกต่างกันมากนัก ส่วนในกลุ่มสตรีที่สามีได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปนั้นมิมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนตัวอย่าง จึงไม่อาจจะพิสูจน์ความสัมพันธ์ดังกล่าวได้

สำหรับการพิสูจน์ความสัมพันธ์ดังกล่าวในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่อาจกระทำได้ เพราะการกระจายของกลุ่มตัวอย่างไม่เหมาะสม ทำให้ขาดกลุ่มตัวอย่างที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาที่จบระดับต่ำซึ่งมีเพียง 4 รายเท่านั้น

การที่ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ระหว่างตัวแปรค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษากับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรไม่มีความสัมพันธ์ต่อกันมากนัก อาจเนื่องจากการวัดค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษานั้น ใช้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นจุดอ้างอิงว่าใครมีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าหรือสูงกว่าระดับอ้างอิงนี้ ดังนั้นในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป จึงมักจะพบว่าสตรีผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูง ซึ่งจากตารางที่ 32 พบว่ามีถึง 115 ราย ในขณะที่สตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำมีเพียง 20 รายเท่านั้น และยิ่งในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยแล้ว ก็จะพบว่าสตรีเกือบทั้งหมดมี

ตารางที่ 34 อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยของความมุ่งหวังของสตรี เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร
จำแนกตามค่านิยมเกี่ยวกับระดับการศึกษา ชั้นที่บุตรกำลังเรียน และระดับการศึกษา
ของสามี

ชั้นที่บุตรกำลังเรียน/ ความมุ่งหวังของสตรี	สามีได้รับการศึกษาดำกว่ามัธยมศึกษา		สามีได้รับการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไป	
	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง
<u>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</u>				
ประถมศึกษา	61.5	27.9	**	2.9
มัธยมศึกษา	32.7	53.5	**	22.9
สูงกว่ามัธยมศึกษา	5.8	18.6	**	74.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.0 ^a	10.3 ^a	**	14.1
จำนวน	52	129	5	35
	$\chi^2 = 18.62$ (ระดับนัยสำคัญ = .0001)			
<u>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3</u>				
มัธยมศึกษา	60.0	57.4	**	24.1
สูงกว่ามัธยมศึกษา	40.0	42.6	**	75.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	12.4	13.2	**	15.0
จำนวน	15	61	5	54
	$\chi^2 = 0.00$ (ระดับนัยสำคัญ = 1.00)			

* มีระดับนัยสำคัญของอัตราส่วน " เอฟ " ต่ำกว่า .05

** จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูง ทั้งนี้เพราะค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาแปรผันอย่างมากกับระดับชั้นที่บุตรกำลังเรียน จึงทำให้ในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนอยู่ในระดับสูงแต่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำ มีจำนวนตัวอย่างน้อยมากจนไม่อาจวิเคราะห์ได้

4.3 สรุป จากการพิจารณาถึงความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษากับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร พบว่า เฉพาะในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้นที่ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างชัดเจน คือ สตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูง มีความมุ่งหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรสูงกว่าสตรีที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำ และไม่ว่าจะตรวจสอบความสัมพันธ์นี้ด้วยการควบคุมตัวแปรประเภทอาชีพของสามีหรือระดับการศึกษาของสามี ก็ยังพบว่า แบบแผนความสัมพันธ์ไม่เปลี่ยนไปจากเดิมมากนัก

สำหรับกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น กลับพบว่า ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษากับความมุ่งหวังของสตรีเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร ไม่มีความสัมพันธ์กันมากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดในเรื่องจำนวนตัวอย่าง ประกอบกับปัญหาในเรื่องการวัดค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งทำให้ตัวแปรค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาไม่มีความผันแปรมากนัก แต่ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา กลับผันแปรตามชั้นที่บุตรกำลังเรียน กล่าวคือ สตรีที่มีบุตรกำลังเรียนอยู่ในระดับสูงจะมีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูงด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่พบว่ากว่าร้อยละ 90 ของสตรีกลุ่มนี้มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูง แต่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของสตรีกลุ่มนี้มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำ เป็นผลให้สตรีที่มีบุตรกำลังเรียนอยู่ในระดับสูง แต่มีค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่ำมีจำนวนตัวอย่างน้อยมากจนไม่อาจวิเคราะห์ได้ ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว ตัวแปรค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาที่ได้จากการวัดโดยวิธีนี้ จึงไม่เหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์ในกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในระดับสูง (ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป) แต่น่าจะใช้ได้สำหรับกลุ่มสตรีที่มีบุตรกำลังเรียนในระดับต่ำ (ไม่เกินชั้นประถมศึกษา)